

Inbreng Gerard over zijn geloofsgeschiedenis en ontwikkeling

IK ben de vierde jongen in een gezin van 11 kinderen. Moet je voorstellen: er kwamen eerst 6 jongens en daarna 5 meisjes! Een boerengezin, boerderij net over de IJssel bij Zwolle. Tijdens de oorlog kwamen veel mensen te voet uit het westen om eten te halen, veel mensen klopten bij ons aan. Ik heb toen al veel gezien en gehoord van mensen die uiterst kwetsbaar waren en toch zo'n enorme voetreis maakten om eten te halen voor hun gezin.

Uit mijn jeugd zijn twee belangrijke momenten die veel invloed hebben gehad op mijn verdere geloofsontwikkeling: mijn moeder werd na het elfde kind twee keer achter elkaar getroffen door een beroerte, werd verlamd en invalide. Maar ze krabbelde telkens weer op, maar geleidelijk aan werd ze praktisch helemaal afhankelijk. Wat ik mij het beste herinner: ze wilde als invalide toch zo graag iets betekenen. Ze wilde zo graag zelf de koffie en thee inschenken, ze wilde zo graag in haar rolstoel de deur voor je opendoen. Een kwetsbaar maar krachtig mens die in al haar kwetsbaarheid iemand wilde zijn.

Daarnaast mijn vader: binnen de boerenpopulatie een man die graag gezien werd en om advies werd gevraagd door medeboeren. In de zomer van eind vijftig toen het zo nat was door aanhoudende regen kwamen boeren uit Kampereiland bij mijn vader klagen: hoe heeft God ons in de steek kunnen laten? Ze pootten hun hooivorken omgekeerd in de grond met de tanden naar de hemel gericht, als een hard verwijt aan God. Mijn vader reageerde heel nuchter: houd daar nou eens mee op, ga samen overleggen of je aan de afwatering van jullie land iets beters kunnen doen, haal de politiek erbij, en maak God geen verwijten. Jullie en wij zelf zijn verantwoordelijk voor wat er gebeurt, hoe dan ook!

Mijn vader ging graag uit van de gewone aardse basis: dit is onze grond en wij zelf worden uitgedaagd er iets goeds van te maken. Daarmee was hij ook vaak een belangrijke stimulans voor anderen. Tegelijk had hij een groot vertrouwen in de mensen die hij meemaakte. Nuchter geloof dicht bij de grond en daarbij respect en vertrouwen.

Ik denk dat ik veel heb meegekregen van mijn moeder en vader: van de ene kant de eerbied voor kwetsbare, afhankelijke mensen met het gevoel dat zij zelf iets belangrijks te betekenen hebben en willen hebben. En van mijn vader: binnen alle idealen en verlangens ben ik zelf verantwoordelijk voor wat ik doe en kan doen aan de voortgang van mijn leven en van dat van anderen. Ik hoef God niet te plaatsen waar hij, zij zich niet ophoudt. In respect en vertrouwen in mensen kan ik verder.

Ik wilde al vroeg in mijn leven iets betekenen voor anderen, wilde priester worden, misschien wel uit grote eerbied voor mijn oom die als priester een leidende rol speelde in de opleiding van priesters. Een strenge man maar uiterst rechtvaardig en eerlijk. Ik voelde me op het klein seminarie vaak een eenling temidden van die honderden leerlingen. Wie ben je nou in zo'n jongenswereld, geleid door alleen mannen? Sterke concurrentie, zorgen dat je opvalt en meetelt. Ik was daar te

verlegen voor, werkte hard aan mijn studievakken, kreeg daar zin in, het daagde me steeds meer uit om vooral in geschiedenis en oude talen nieuwe bronnen te vinden.

Daar ben ik lang mee bezig gebleven, ook later toen ik in Rome verder filosofie ging studeren en promoveerde op een belangrijke schakel van de Griekse naar de westerse cultuur. Ik ben zeer geboeid geraakt door de mystieke ontwikkeling, voor God heb je uiteindelijk geen woorden, hoe meer je los kunt laten en de stilte kunt toelaten, des te meer voelde ik me opgenomen in een oneindige ruimte.

Ik maakte begin jaren zestig de enorme ontwikkeling van het Vaticaans concilie mee, paus Johannes 23, de lieve, goede en barmhartige paus. Met veel gelijkenis met de huidige paus Franciscus. Tegelijk maakte ik de enorme pompa en afstandelijke luxe van de kerk in die dagen mee. Toen ben ik, denk ik achteraf, echt van binnen bekeerd, los en vrij geworden van alle poespas, positie en luxe van een kerk die ver af staat van waar het in het gewone leven omgaat. God werd een vreemde, werd pas echt nabij in de eenvoud van Johannes 23, die zich niets meer achtte dan elke boerenzoon die graag goed wil leven. Wat heb ik van deze man genoten!

Ik heb een aantal prachtige jaren mogen beleven in mijn pastoraat. Wat was het fantastisch om in de eindjaren zestig en begin zeventig mensen te zien openbloeien, enthousiast worden om actief mee te kunnen doen in een eigentijdse creatieve liturgie. Wat hebben we enthousiast tafelgebeden gezongen in Dijnseburg, wat was het rijk door een intensieve en warme samenwerking, waarbij steeds meer parochianen inbreng hadden, meedachten, ons als voorgangers kritisch begonnen te bevragen.

Als studentenpastor voor theologiestudenten in een woelige tijd heb ik veel geleerd van de eigen weg die studenten leerden gaan, hun moed, soms hun wanhoop en angst om te falen, en o zo graag op een eerlijke manier pastor te worden, als gehuwde, als homo, als pastoraal werk(st)ers. Vrouwen kwamen binnen en testten ons en mij als mannen op geloofwaardigheid en eerlijkheid.

Later in Utrecht, waar ik 25 jaar in een grote oude volkswijk pastor ben geweest, werd ik regelmatig juist door vrouwen op mijn geloof en mijn verkondiging op de proef gesteld. Een grote invloed voor mij was het feit dat de wijken Ondiep en Pijlsweert bijna totaal ontworteld waren, vervreemd van alles wat met maatschappelijke en politieke leiders en posities te maken had. Veel parochianen hadden het gevoel dat ze niet meetelden, weinig betekenden, ook in de kerk. Dat werd voor mij en mijn teamgenoten een grote uitdaging: hoe zullen wij samen geloofwaardig als gelijken in ons gelovig leven en in ons kerkelijk verband kunnen leven en handelen. Ik herinner me hoe tijdens een van mijn eerste preken, iemand plotseling opstond en riep: En pastor, geloof je het zelf?"

Ik heb dag na dag een harde training doorgemaakt: hoe ben ik geloofwaardig in mijn leiderschap, hoe geloof ik in de kracht van kwetsbare mensen? En een ding was voor mij zeker: als we aan vernieuwing willen werken, dan zullen we dat samen moeten leren. Ik heb een bevoorrechte positie, veel mensen hebben veel minder

kansen gehad. Ik ontdekte hoe kostbaar kwetsbare mensen kunnen zijn en mij kunnen laten zien wat geloven betekent. Ik voelde me steeds meer als een vis in heerlijk water. En is het dan zo gek dat juist in de Nicolaas-Monica zoveel nieuwe bewegingen hun plek, hun oorsprong hebben gevonden: de vereniging van pastores, de plek van politieke, gemeentelijke ontmoetingen, aandacht voor migranten, de Achtmei beweging enz. Achteraf gezien is het ook niet zo verwonderlijk dat ik nu actief betrokken ben bij allerlei parochies die door het bisdombeleid uit elkaar dreigen te vallen: kwetsbare mensen die ik graag stimuleer om hun eigen kracht te ontwikkelen, hoe klein ook.

Door alles heen groeide een unieke relatie met Marie-José die mij opnieuw met beide benen op de grond zette en zoveel kostbare verbintenis meebracht in ons samen optrekken.

Misschien zijn drie concrete momenten, naast alles, die een grote invloed hebben gehad op mijn gelovig omgaan met God: het moment dat ik ontdekte dat ik een collega haatte (ben ik ook zo iemand die net als anderen gewelddadig kan zijn, ben ik een mens die een ander de dood kan toewensen?), als tweede het contact met de Vietnamese monnik Thic Nathán die mij liet zien hoe je vol aandacht voor het kleinste en meest kwetsbare leven dicht bij de grond van je bestaan kunt leven; en tenslotte als derde moment een afschuwelijk conflict met iemand met wie ik jaren intens had samengewerkt: het heeft me diep geraakt, me ten diepste leren voelen hoe kwetsbaar en klein ik ben en de Barmhartige nodig heb. Er gebeurde iets geweldigs afgelopen jaar toen ik eindelijk de moed had om naar haar toe te gaan en in gesprek te gaan over alles wat gepasseerd is. Ruimte, leven!

Als ik een naam aan God mag geven: ruimte. Tegelijk zijn er steeds minder woorden, word ik meer en meer stil als het over God gaat. Met de woorden van Huub Oosterhuis:

“Roepende stilte, verre stem, als jij bestaat, besta in hen, in mensen in ons midden. Wees onbestaanbaar ongehoord, besta in mij, onvindbaar woord, niet god die wij aanbidden. Jij die mij kent, jij die mij boeit, ik die jou jij noem onvermoeid en nog niet kan vergeten, zouden wij ik en niemand zijn, ontheemd ontkend ontroostbaar zijn en van elkaar niet weten?”(Lied aan de voet van de berg nr 481 GvL.)

Gerard